

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

NIINA KÄRHÄ

Haastehakemus – opas oikeudelliseen perintään

LIIKETALOUDEN TUTKINTO-OHJELMA
2022

Tekijä Kärhä, Niina	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä lokakuu 2022
	Sivumäärä 41	Julkaisun kieli suomi
Julkaisun nimi Haastehakemus- opas oikeudelliseen perintään		
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden koulutusohjelma		
Oikeudellinen perintä tulee kyseeseen, jos saatavaa ei ole saatu perittyä vapaaehtoisen perinnän keinoin ja perintää halutaan jatkaa. Oikeudellisella perinnällä tarkoitetaan asianedistämistä toimivaltaiseen käräjäoikeuteen, jonka kautta haetaan tuomiota maksamattomalle velalle. Perintäasiantuntijan on toimittava perinnän kaikissa vaiheissa lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Tämän työn tarkoitus on toimia oppaana uudelle perintäasiantuntijalle sekä työohjeena Finvoicer Group Oy:llä haastehakemusten tekemisessä. Oppaan avulla perintäasiantuntija saa perustietotaidon perinnän prosesseista ja sitä ohjaavasta lainsäädännöstä. Tässä opinnäytetyössä selvitettiin vapaaehtoisen ja oikeudellisen perinnän kulkua sekä kuluttaja- että yrityssaatavan perinnässä. Keskeisimmät viitekehyksen osat alueet olivat perintälain (laki saatavien perinnästä 513/1999) viimeisimmät muutokset, hyvä perintätapa sekä perintäkulujen määrä. Opinnäytetyö tehtiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Lähteet koostuivat lainsäädännöstä, kirjallisuudesta, lainvalmisteluaineistoista ja korkeimman oikeuden päätöksistä. Empiria oli työssä käytännön sovellusta ja havainnointia. Aihealue oli erittäin laaja, joten aihetta on pyritty käymään vain pintapuoleisesti läpi, mutta niin ettei mitään oleellista jäisi puuttumaan. Kokonaiskuvan muodostumisen kannalta oli kuitenkin tärkeää, että perinnän prosessit on kuvattu kokonaisuudessaan sekä perintäkulut ja pakkokeinot, joten aihetta ei voitu rajata enempää. Oikeudellisessa perinnässä kun tarvitaan osaamista myös vapaaehtoisesta perinnästä ja jonkin verran ulosotosta. Teoriaosasta tuli opas oikeudelliseen perintään ja liitteenä oleva työohje auttaa perintäasiantuntijaa Finvoicerilla haastehakemuksien laatimisessa. Opinnäytetyö antaa vastaukset opinnäytetyöongelmaan ja johdatus aiheeseen käy vapaaehtoisen perinnän kautta. Teoriaa on peilattu korkeimman oikeuden päätöksillä sekä oman kokemuspohjan kautta työelämästä.		
Avainsanat oikeudellinen perintä, perintälaki, hyvä perintätapa, haastehakemus		

Author Kärhä, Niina	Type of Publication Bachelor's thesis	Date October 2022
	Number of pages 41	Language of publication: finnish
Title of publication Summons- guide to legal recovery		
Degree programme Degree Programme in Business Administration		
Legal recovery is possible if the claim has not been recovered by means of voluntary recovery and recovery is desired. Legal recovery means bringing an action before the competent district court, through which a judgment is sought for an unpaid debt. The recovery expert must act in the legal recovery stages in accordance with the provisions of the law. The purpose of this work is to serve as a guide for a new collection expert and as a special work guide for making challenge applications. With the help of the guide, the collection specialist acquires basic knowledge of the basic processes and the legislation governing it. In this thesis, the course of voluntary and legal collection in the collection of both consumer and corporate receivables was investigated. The most important areas of the framework were the latest amendments to the Collection Act (Act on the Collection of Receivables 513/1999), good collection practice and the amount of collection costs. The thesis was done as a qualitative research. The sources consisted of legislation, literature, and preparatory materials and Supreme Court decisions. Empiria was a practical application and observation at work. The subject area was very wide, so an attempt has been made to go through the subject only superficially, but so that nothing essential is missing. However, in order to form an overall picture, it was important that the recovery processes were described from start to finish, so that the subject could not be further limited. The result of the thesis provides answers to the thesis problem and the attached work instructions for preparing subpoena applications help the debt collector in his or her work. The work became a guide to legal collection and an introduction to the subject is done through voluntary collection. The theory has been mirrored by the decisions of the Supreme Court and through one's own experience base on working life.		
Keywords legal debt collection, summons, Debt Collection Act		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
1.1 Työn tausta	6
1.2 Oppaan vaiheet ja toteutus	7
1.3 Tutkimusongelma.....	8
1.4 Teoreettinen viitekehys	9
1.5 Käytettävät menetelmät.....	9
2 PERINTÄTOIMINTA	10
2.1 Perinnästä yleensä	10
2.2 Historia Suomessa.....	11
2.3 Nykytila.....	11
3 LAINSÄÄDÄNTÖ	12
3.1 Oikeusjärjestys	12
3.2 Laki saatavien perinnästä	12
3.3 Hyvä perintätapa	13
3.4 Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta ja harjoittajan rekisteröinnistä.....	14
3.5 Ulosottokaari	14
3.6 Laki velan vanhentumisesta	15
4 VAPAAEHTOINEN PERINTÄ.....	16
4.1 Yleistä	16
4.2 Maksuvaatimus ja tratta	17
4.3 Maksusuunnitelma	18
4.4 Velallisen oikeus pyytää perinnän keskeytystä.....	18
5 OIKEUDELLINEN PERINTÄ.....	19
5.1 Yleistä	19
5.2 Velallisselvitys	21
5.3 Haastemenettely	21
5.3.1 Toimivaltainen käräjäoikeus.....	21
5.3.2 Haastehakemus	22
5.3.3 Suppea haastehakemus	23
5.3.4 Laaja haastehakemus	25
5.3.5 Häätö.....	25
5.3.6 Vireilletulo	26
5.4 Tuomio	27
5.5 Jälkiperintä	27
6 PAKKOKEINOT	28

6.1 Ulosotto	28
6.2 Konkurssi	29
7 PERINTÄKULUT	31
7.1 Viivästyskorko	32
7.2 Kuluttajasaatavien perintäkulut.....	33
7.3 Yrityssaatavien perintäkulut.....	34
7.4 Oikeudenkäyntikulut	36
8 SAATAVIEN VANHENTUMINEN.....	37
9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO.....	38
LÄHTEET	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

1.1 Työn tausta

Opinnäytetyöni on tehty toimeksiantajani Finvoicer Group Oy tarpeisiin ja se liittyy juridiikkaan. Finvoicer Group tarjoaa asiakkailleen taloushallinnon palveluita, rahoitusta sekä perintää. Toimeksiantajaltani puuttuu työohjeet haastehakemusten tekemiseen ja perintäjärjestelmän käyttöön. Opinnäytetyöni tarkoituksena on luoda selkeät työohjeet haastehakemusten tekemiseen työharjoittelijoille sekä uusille työntekijöille oikeudelliseen perintään. Työssä on käyty kuitenkin laajemmin läpi koko perintäprosessia, koska sen ymmärtäminen kokonaisuudessaan on tärkeää oikeudellisessa perinnässä työskentelevälle perintäkäsittelijälle. On ymmärrettävä tarkastaa ennen haastetta, että lasku on varmasti käynyt kaikki pakolliset vapaaehtoisen perinnän vaiheet läpi. Esittelen työohjeissa perinnän käytössä olevat ohjelmistot sekä käyn haastehakemuksen tekemistä kohta kohdalta läpi lainopillisessa näkökulmassa. Perintäkuluista on myös oma lukunsa ja konkurssia sekä ulosottoa on käyty pinnallisesti läpi. Uskon tämän opinnäytetyökokonaisuuden toimivan oppaana oikeudellisessa perinnässä perintätoimistossa. Perintätoimistoille ja perinnästä yleisesti on tehty paljon tutkimuksia ja perehdytysoppaita, mutta aihe on taas ajankohtainen, kun Koronapandemian takia käyttöön otettu väliaikainen perintälaki uudisti lopulta perintelain ja uusi laki astui voimaan 1.5.2022.

Itse työskentelen Finvoicerilla taloushallinnon työtehtävissä. Tein kuitenkin viime talvella oikeudellisen harjoitteluni perinnän puolella ja tätä kokemuspohjaa heijastamalla olen toteuttanut opinnäytetyöni haastemenettelystä, jonka prosessi lähtee liikkeelle vapaaehtoisesta perinnästä. Painopiste työssäni on summaarisissa haastehakemuksissa, sillä mikäli asia on riitainen, asian käsittely siirtyy asianajajan hoidettavaksi. Haluan tällä opinnäytetyöllä tehdä kattavan teoriapaketin oikeudellisesta perinnästä ja kuvalisten työohjeiden olisi tarkoitus palvella kokematon suppeiden haastehakemusten tekijää. Työohjeet tulevat Finvoicer Group Oy:n työntekijöiden sisäiseen käyttöön.

1.2 Oppaan vaiheet ja toteutus

Työn alkuosassa olen kuvannut yleisesti perintätoimintaa Suomessa ja siihen liittyvää lainsäädäntöä. Kolmannessa luvussa olen käsitellyt vapaaehtoisen perinnän vaiheita, sillä vaikka työ onkin tehty oppaaksi oikeudelliseen perintään, niin perintäasiantuntijan on ymmärrettävä tarkastaa, että lasku on edennyt asianmukaisesti kaikki vapaaehtoisen perinnän vaiheet ennen haastehakemuksen tekemistä. Haastehakemukselle täytyy osata myös kirjata oikein kaikki perintä- ja viivästyskorot alkaen vapaaehtoisesta perinnästä aina oikeudenkäyntikuluihin. Perintäkuluista onkin erikseen oma lukunsa työn loppuosassa.

Luku viisi oikeudellisesta perinnästä ja haastehakemuksesta on tietysti kaiken keskiössä, johon koko opas pohjautuu. Tähän sisältyvät myös luvut hädöstä, tuomiosta ja jälkiperinnästä. Oikeudellisessa perinnässä häättöä haetaan tuomiolla käräjäoikeudesta, kun vuokralainen on jättänyt maksamatta 2–3 kuukauden vuokrat. Tuomio taas itsessään on osa oikeudellisen perinnän prosessia. Kun ratkaisu tuomiosta on saatu, perintäasiantuntija siirtää saatavan valtakirjan kera ulosottoon. Jälkiperintä taas voi kuulua niin vapaaehtoiseen kuin oikeudelliseenkin perintään. Saatava ei ole silloin niin sanotusti kuitenkaan aktiivisten perintätoimien kohteena.

Pakkokeinoista kirjoitin myös oman lukunsa, sillä kuten edellä mainitsin, perintäasiantuntija tekee ulosottohakemuksen ratkaisun tuomiosta saatuaan. Oikeudellisessa perinnässä ollaan myös tekemisissä konkurssiasioiden kanssa. Kun yritys on asetettu konkurssiin, kaikki perintätoimet tulee keskeyttää ja perintäasiantuntija ilmoittaa maksamattomat velat konkurssipesän pesänhoitajalle. Siksi pidin tärkeänä ottaa nämä mukaan työhöni oppaaseen oikeudelliseen perintään, vaikkakin varsinaiset työohjeet Finvoicer Group Oy:lle on tehty vain haastehakemusten tekemiseen.

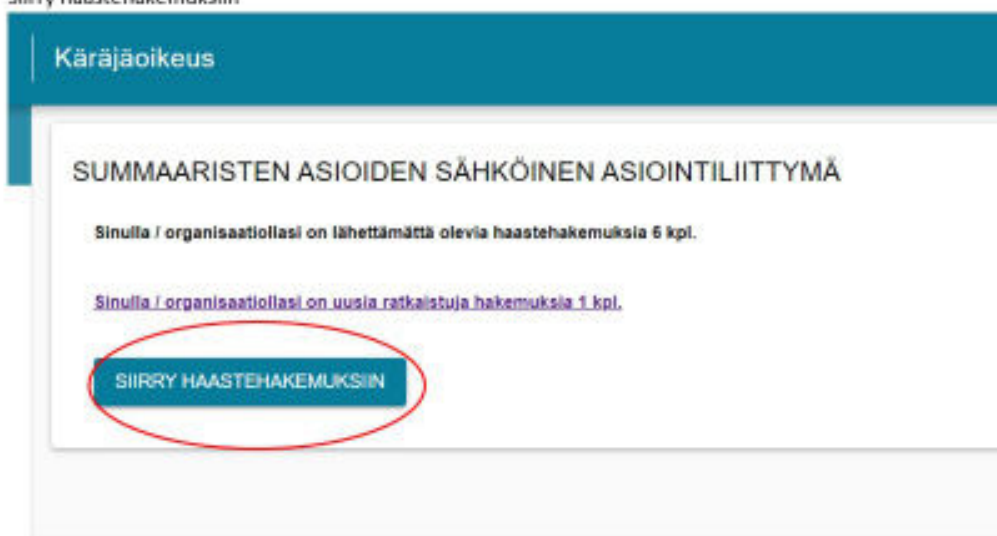
Näin ollen voidaan todeta, että oikeudellisen perinnän työssä perintäasiantuntijan on tunnettava oikeudellisen perinnän lisäksi myös vapaaehtoisen perinnän ja perintäkulttuurien lainsäädäntö sekä pakkokeinot. Nämä kaikki ovat keskeisiä käsitteitä jokapäiväisessä työssä oikeudellisessa perinnässä.

Itse työohjeet haastehakemusten tekemiseen Finvoicer Group Oy:n tarpeisiin ovat työn liitteenä. Yrityksellä on käytössään siis oma perintäjärjestelmänsä, jossa ovat kaikki

avoimet laskut Finvoicer-taloushallinto-ohjelmasta sekä muualta perittäväksi tulleet toimeksiantajien laskut ns. pikaperinnät. Kuvallisissa työohjeissa käydään kohta kohdalta läpi, miten perintäjärjestelmää käytetään tarvittavien tietojen keräämiseen haastehakemusta varten. Ohjeissa käydään myös kohta kohdalta läpi haasteen laatiminen oikeushallinnon sähköisessä asiointipalvelussa sekä lopuksi ohjeistetaan, miten perintäjärjestelmässä laskuille merkitään seuraava toimenpide ja laskutetaan.

Liitteenä löytyy myös malli valmiista haastehakemuksesta. Alla olevassa kuvassa siirytään oikeushallinnon palvelussa haastehakemuksiin kirjautumisen jälkeen.

1. Siirry haastehakemuksiin

Kuva 1. Kuva työohjeista, haastehakemuksiin siirtyminen oikeushallinnon palvelussa.

1.3 Tutkimusongelma

Finvoicer Group Oy:ltä puuttuu työntekijän perehdytys- ja ohjeistusmateriaali perintään. Opinnäytetyöllä pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Miten perintäprosessi etenee?
- Miten edetään oikeudelliseen perintään ja mitä vaiheita siihen sisältyy?
- Miten tehdään lainopillisesti haastehakemus oikein?

1.4 Teoreettinen viitekehys

Hyvä perintätapa ja laki saatavien perinnästä ohjaavat perintää. Teoriaosassa käydään perinnän prosesseja läpi ja teoriaosa onkin suuressa roolissa opinnäytetyössäni. Perintälaissa säädetään erääntyneen saatavan perinnästä sekä perintään liittyvistä muista seikoista, jotka vaikuttavat velkasuhteen osapuolten asemaan. Perinnällä tarkoitetaan laissa saatavien perinnästä toimenpiteitä, joilla on tarkoitus saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan erääntynyt velkojan saatava. (Laki saatavien perinnästä 513/1999.) Hyvä perintätapa osaltaan vaikuttaa ja ohjaa perintäkäsittelijän työtä.

Perintää ohjaa tiukasti laki, joka on kaiken tekemisen keskiössä perittäessä sitten kuluttaja- tai yrityssaataavaa. Ensimmäisenä tulee käydä läpi kaikki vapaaehtoisen perinnän vaiheet ja vasta viimeisenä keinona siirtyä oikeudelliseen perintään. Teoreettinen viitekehys koostuu perintää ohjaavasta lainsäädännöstä, vapaaehtoisesta- ja oikeudellisesta perinnästä sekä jälkiperinnästä.

1.5 Käytettävät menetelmät

Tämän opinnäytetyön aiheen tutkimiseen on käytetty kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Kvalitatiivisen menetelmän tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. Siinä on kyse tutkittavan ilmiön laadusta ja ominaisuuksista ja ymmärtämisen lisäksi tavoitteena on sen tulkinta, selittäminen ja soveltaminen. (Anttila 2006, 75–77.) Laadullista menetelmää on kuvailtakin myös sanoin *ymmärtävä, ihmistieteellinen, pehmeä ja tulkinnallinen tutkimus*. Laadullinen analyysi koostuu kahdesta vaiheesta, havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta. (Alasuutari 2011, 2.) Kun valitaan laadullinen tutkimusmenetelmä, asiasta tulisi olla jo ennakkokäsitys. Toimeksiantajan toive työohjeesta haastehakemuksen tekemiseen tuki osaltaan kvalitatiivista tutkimusta, sillä ymmärryspohjaa ilmiöstä on kertynyt minulle jo perinnän työharjoittelun tehtävissä sekä lainsäädännön tulkinnasta.

Laki määrittelee osaltaan tutkittavaa ilmiötä tarkoin ja siksi kvalitatiivisen tutkimuksen lisäksi on tutkittu lainsäädännön soveltamista käytännön työhön empiirisen oikeustutkimuksen avulla. Empiirinen tutkimus tarkoittaa havainnointiin tai

mittaamiseen perustuvaa tutkimusta. Lainopilliseen tutkimukseen verrattuna empiirinen oikeustutkimus eroaa niin, että tutkimuksen tarkoituksena ei ole tulkita oikeusnormeja tai pohtia oikeutta filosofisesti tai teoreettisesti. Oikeutta tarkastellaankin niin sanotusti *ulkoa päin*. Empiiristä oikeustutkimusta tekevä tutkija on kiinnostunut esimerkiksi millaisia ympäristöllisiä, sosiaalisia, taloudellisia tai muita yhteiskunnallisia vaikutuksia oikeudellisilla käytännöillä on tai miten ihmiset kokevat oikeuden ja miten he käyttävät sitä. (Nieminen & Lähteenmäki 2021, 1.1.)

Aineistoa on kerätty havainnoimalla itse työharjoittelijana yrityksessä perinnän työtehtävissä sekä keräämällä lähdeaineistoa aiheesta. Lisäksi on tutkittu laajasti dokumenttikirjallisuutta asiasta. Empiiristä oikeustutkimusta varten on tutkittu lainsäädäntöä, oikeuskirjallisuutta sekä lainvalmisteluaineistoja.

2 PERINTÄTOIMINTA

2.1 Perinnästä yleensä

Yleisimmin syyt velallisen velanmaksun laiminlyöntiin ovat maksukyvyttömyys tai maksuhaluttomuus. Maksamattomat velat ovat yksityisoikeudellisia saatavia, joiden perimiseen ulosoton kautta tarvitaan lähes aina tuomioistuimen tuomion. Poikkeuksena tähän ovat julkisoikeudelliset saatavat, jotka voidaan ulosmitata ilman tuomioistuimen päätöstä. Perinnällä tarkoitetaan perintälain mukaisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan velkansa. Saatavaa voidaan alkaa periä vasta kun se on erääntynyt. Mikäli vapaaehtoisella perinnällä ei saavuteta toivottua tulosta, seuraa velkojan niin halutessa oikeudellinen perintä. Perintä käynnistyy maksuvaatimuksen lähettämällä. (Niemi 2014, 147–148.)

Perinnän keskeiset asiat

- perintä on saatavien kotiuttamista
- perintää on toimenpiteet saatavan eräpäivän jälkeen
- perintä on määrätietoista ja asiallista
- perintään käytetyt kustannukset tulee suhteuttaa saatavan euromäärään (Lindström 2014, 221).

2.2 Historia Suomessa

Vielä 1990-luvulle tultaessa Suomessa ei ollut vapaaehtoista perintää säädelty lailla. Säännöt pohjautuivat ainoastaan perintäalan omiin käytänteisiin, kuluttaja-asiamiehen ja oikeusministeriön vaikutukseen sekä luotonantajia edustavien tahojen näkemyksiin. Näiden toimijoiden yhteistyöllä koottiin kuitenkin hyvää perintätapaa kuluttajaperinnässä koskeva ohjeistus, jonka vaikutusta voitiin pitää merkittävänä. (Willman 2019, 1.)

Perintälaki säädettiin vuonna 1999 selkeyttämään pelisääntöjä. Perintäala oli tuolloin voimakkaasti kasvava toimiala ja perintätoimistoissa nähtiinkin sääntelyn tarve ilmeisenä. Lähes kaikki suurimmat alan yritykset kuuluivat Suomen Perintätoimistojen liitto ry:n jäseniksi, jonka ohjausta pidettiin laadun takeena varsinaisen valvojan tahon tuolloin vielä puuttuessa. (Willman 2019, 2.)

2.3 Nykytila

Suomen talouteen on vaikuttanut voimakkaasti vuonna 2020 alkanut koronakriisi. Julkiseen talouteen on syntynyt krooninen alijäämä koronapandemian johdosta. Venäjän hyökättyä Ukrainaan helmikuussa 2022 talousnäkymät heikentyivät entisestään. Ukrainan sota heijastuu talouteen energian kallistumisena, ulkomaankaupan vähenemisenä sekä epävarmuuden lisääntymisenä. Odotettavissa on inflaatiota ja työttömyyden lisääntymistä. Mikäli työttömyys lisääntyy ja kuluttajahinnat nousevat, heijastuu tämä varmasti velkaantumisen lisääntymisenä ja ulosoton asiakasmäärien kasvuna. Inflaatio itsessään kuitenkin muodostuu jo velkaantuneelle asiakkaalle edulliseksi. Velkasuhteissa noudatetaan nominalismia eli velka maksetaan alkuperäisellä määrällä, jonka arvo ei ole välttämättä enää suoritusajankohtana niin suuri kuin se oli velan syntyhetkellä. (Suomen pankin [www-sivut 2022](#); Elinkeinoelämän keskusliiton [www-sivut 2022](#).)

3 LAINSÄÄDÄNTÖ

3.1 Oikeusjärjestys

Oikeusjärjestys eli toisin sanoen oikeus on se sääntöjen kokonaisuus, jonka mukaan yhteiskunnassa tulisi elää. Selkärangan oikeusjärjestykselle muodostaa lainsäädäntö. Oikeuslähteet, joita ovat kirjoitetut lait, tavat, oikeuskäytännöt ja oikeustiede, muodostavat kokonaisuutena oikeusjärjestyksen. Oikeuskulttuurit poikkeavat toisistaan eri puolella maailmaa. Euroopan unionin jäsenmaissakin on ainakin kolme oikeusryhmää: romanistinen, germaaninen sekä anglosaksinen. Suomi ja muut Pohjoismaat kuuluvat pitkän perinteen myötä germaaniseen ryhmittymään. Lisäksi siihen kuuluvat tietysti Saksa, mutta myös Sveitsi, Itävalta, Japani ja suuri osa Euroopan entisiä sotilaallisia maita. Germaanisen ryhmittymän lainsäädäntö on periaatetasoista ja oikeusjärjestelmä on jaettu oikeudenaloihin niin, että erotetaan yksityis- ja julkisoikeus. Tuomioistuin tulkitsee eli sen tehtävänä on antaa ratkaisuja lain soveltamisesta syntyneissä riitapauksista, mistä ilmenee, miten lakia tulisi soveltaa yksittäistapauksissa. (Suojanen, Korte ym. 2015, 10, 12, 20–21.)

3.2 Laki saatavien perinnästä

Saatavien perintää säätelee laki saatavien perinnästä (513/1999). Lain pohjimmaisena tarkoituksena on varmistaa hyvän perintätavan noudattaminen, estää kohtuuttomat perintäkulut sekä puuttua vilpilliseen toimintaan elinkeinoelämässä. Lakia sovelletaan toimeksiantoihin kohdistuvaan perintään sekä velkojan itsensä suorittamaan perintään. Perintälakiin kohdistuva muutos on tapahtunut viimeksi, kun väliaikainen, muiden kuin kuluttajasaatavien perintää koskeva perintälaki astui voimaan 1.1.2021 alkaen. Tämän tarkoituksena on ollut Covid-19-epidemian johdosta maksuvaikeuksiin ajautuneiden yritysten taloudellisen tilanteen parantaminen. Lain muutos on rajoittanut tavan käyttöä ja perintäkulujen enimmäismäärää. (Niemi 2014, 151; HE 59/2021 vp.)

Väliaikaisella perintälailalla on haluttu suojata yrityksiä koronan aiheuttamassa taloudellisessa epävarmuudessa. Laki on lisännyt myös vastuullisuutta ja yhdenvertaisuutta perinnän toiminnassa. Väliaikainen perintälaki päättyi 30.4.2022. Ukrainan sota ja

Venäjälle asetetut pakotteet ovat vaikuttaneet voimakkaasti talouteen ja väliaikaisen perintälain pohjalta tehtiin lopulta pysyviä muutoksia perintälakiin. Uusi laki astui voimaan 1.5.2022. Lainuudistuksella haluttiin turvata myös yrityspäirinnässä perintäkulu-
jen kohtuullinen taso.

3.3 Hyvä perintätapa

Perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muuten velallisen kannalta haitallista menettelytapaa. Säädöksen tarkoituksena on estää kaikki epäasialliset menettelytavat ja ohjata asialliseen sekä velallisen yksityisyyttä kunnioittavaan perintään. Ammattimaisesti perintää harjoittavalle on asetettu erityisvaatimuksia hyvän perintätavan puitteissa, kuten elinkeinonharjoittajan tulee ottaa velallisen oikeudet huomioon sekä asema sopimuksessa heikompana osapuolena. Hyvässä perintätavassa korostuu myös vastuullinen suhtautuminen maksujärjestelyihin sekä siinä on erikseen listattu kiellettyinä menettelytapana väärrien tai harhaanjohtavien tietojen antaminen, tarpeet-
tomien kustannusten tai haitan aiheuttaminen sekä velallisen yksityisyyden suojan vaarantaminen. (Perintälaki 4 §; Niemi 2014, 152–153.)

Hyvän perintätavan säädösten mukaan myöskään vanhentunutta saatavaa ei voi periä, sillä velallisen velvollisuus maksaa velka lakkaa, kun velka vanhenee. Velan vanhenemisesta tarkemmin 8. kappaleessa. Perintää ei saa tehdä häiritseväenä ajankohtana, joka olisi omiaan aiheuttamaan velalliselle tarpeetonta haittaa. Näin ollen esimerkiksi puhelinperintää ei saa harjoittaa iltaisin, viikonloppuisin tai juhlapäivinä. Perintä ei myöskään saisi tulla sivullisten tietoon, joka voisi häiritä velallisen yksityisyyden suojaa. Lisäksi hyvän perintätavan mukaista on perinnän aiheeton viivyttäminen. Näin ollen perinnän tulee olla tehokasta ja aloitettava mahdollisimman pian, eikä vasta vuosia velan erääntymisen jälkeen. (Niemi 2014, 153–154.)

Alaikäisellä ei voi pääsääntöisesti olla edellytyksiä ottaa velkaa tai solmia luottosopimuksia. Alle 18-vuotiaan oikeustoimikelpoisuutta on rajoitettu, joten vajaavaltainen voi tehdä vain oikeustoimia, jotka ovat olosuhteisiin suhteutettuna tavanomaisia ja merkitykseltään vähäisiä. Lisäksi alaikäinen saa itse määrätä huoltajan tälle antamista

varoista sekä omalla työllään tienaamistaan varoista. (Laki holhoustoimesta 442/1999 4 luku 24–25 §.) Kyseinen oikeus ei kuitenkaan anna oikeutta muuhun velkasopimuksen tekemiseen kuin opintolainan ottoon edes edunvalvojan erillisellä suostumuksella, poikkeuksena tästä holhousviranomaiselta saatu lupa. Toimet, jotka alaikäinen on tehnyt ilman kyseistä lupaa, eivät sido alaikäistä velkaan eikä siis perintääkään voida kohdistaa häneen. Alaikäisen tultua täysi-ikäiseksi hän sitoutuu vajaavaltaisena tekemäänsä velkaan vain, mikäli hän hyväksyy sen. Hyvä perintätapa edellyttää, että velalliselle selvitetään hänen oikeutensa saatavasta, jonka perintä aloitetaan vajaavaltaisen tultua täysi-ikäiseksi. (Laki holhoustoimesta 4 luku 26 §; Kilpailu- ja kuluttajaviraston [www-sivut](http://www.sivut) 2022.)

3.4 Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta ja harjoittajan rekisteröinnistä

Kaikki, jotka hoitavat perintätoimeksiantoja toisen lukuun kuten perintätoimistot tai lakiasiaintoimistot, tarvitsevat toimiluvan harjoittaakseen perintää. Toimilupaa ei tarvita kuitenkaan satunnaiseen perintään. Toimiluvan saadakseen hakijan tulee olla luotettava, vakavarainen elinkeinonharjoittaja Suomessa, on kyettävä huolehtimaan toimeksiantajan lukuun perittävistä varoista ja velallista koskevien tietojen tietosuojasta sekä ilmoittaa perintätoiminnasta vastaava henkilö. Vastaavan henkilön tulee valvoa hyvän perintätavan noudattamista ja hänellä on oltava perintätoimintaan soveltuva koulutus taikka riittävä käytännön kokemus. Lain noudattamista valvoo AVI eli aluehallintovirasto. (Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999 2, 5 §.)

Vuodesta 2018 alkaen perintätoiminnan harjoittajan on tullut tehdä ilmoitus aluehallintovirastolle rekisteriin merkitsemisestä. (Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä 411/2018 7 §.)

3.5 Ulosottokaari

Ulosotto tarkoittaa laiminlyödyn velan täytäntöönpanoa ja ulosottokaari koskee yksityisoikeudellisten velvoitteiden täytäntöönpanoa. Lakia noudatetaan myös sovelletusti julkisten maksujen täytäntöönpanossa. Kun velkoja on saanut vaateestaan ulosottoperusteen, esimerkiksi käräjäoikeuden maksutuomion, hakija saa oikeussuojan

ulosottomenettelyssä. Ulosotto ei kuitenkaan ole tehokasta perintää. Ulosottokaareen sisältyy paljon joustavia perintäkeinoja, kuten velalliselle myönnettäviä maksusuunnitelmia. Lisäksi ulosmittauksessa palkasta on lukuisia velallista suojelevia säännöksiä, kuten suojaosuus ja vapaakuukaudet. (Linna 2019, 19–20.)

Ulosottokaari säätelee määräajan ulosottoperusteelle. Luonnolliselle henkilölle asetettu maksuvelvoite on täytäntöönpanokelpoinen 15 vuotta. Jos korvaussaatava perustuu rikokseen, on määräaika 20 vuotta. Määräaika lasketaan siitä, kun tuomio tai muu ulosottoperuste on annettu. Mikäli velallinen on olennaisesti vaikeuttanut maksunsaantia, kuten kätkenyt omaisuuttaan, voi tuomioistuin määrätä määräajan jatkumaan 10 vuotta laskettuna alkuperäisen määräajan päättymisestä tai saatavan lopullisesta vanhentumisesta. Muutoin saatava vanhentuu, kun ulosottoperusteen määräaika on kulunut loppuun. (Ulosottokaari 705/2007 2 luku 25–27 §.)

Täytäntöönpano on mahdollista keskeyttää ulosottokaaren 10:20–26:n keskeytyssäännösten nojalla. Keskeytysmääräyksen sisältöä harkittaessa tulee ottaa huomioon täytäntöönpanon vaihe sekä todennäköisyys kanteen hyväksymiselle. Keskeytyssäänös on tasapainottava oikeusturvatekijä suoraan ulosottokelpoisten saatavien täytäntöönpanossa. Tällöin muutoksenhakuviranomaisen tulee kieltää saatavan ulosotto tai määrätä se keskeytettäväksi. (Ulosottokaari 10 luku 21 §; Linna 2019, 317–318.)

3.6 Laki velan vanhentumisesta

Velan vanhentumislaki määrittelee keskeisimmän vanhenemista koskevat säännökset yksityisoikeudellisissa velkasaatavissa (Laki velan vanhentumisesta 15.8.2003/728). Kyseinen laki on yleislaki eli tästä ei saa poiketa sopimuksin velallisen vahingoksi. Jos kuitenkin jossain muussa laissa on poikkeavia säännöksiä velan vanhentumisesta, noudatetaan kyseistä lakia. Velkojan tulee käyttää saamisoikeuttaan lain asettamissa määräajan puitteissa. Kun määräaika on kulunut umpeen, saaminen vanhentuu ja lakkaa olemasta validi. (Rikalainen & Uitto 2008, 160.)

Kuluttajasaatavien vanhentumisaika on pääsääntöisesti kolme vuotta eräpäivästä, jollei vanhenemista katkaista tätä ennen. Vanhentumisaika on kuitenkin viisi vuotta,

mikäli velasta on annettu tuomio tai muu ulosottoperuste. Lopullinen vanheneminen, jota ei voida katkaista, tulee täyteen 20 vuotta velan erääntymisestä. Jos velkojana on luonnollinen henkilö, on vanhenemisaika 25 vuotta. (Laki velan vanhentumisesta 4, 13 §.)

Lakia velan vanhentumisesta ei sovelleta:

- veroon tai julkiseen maksuun, joka on mahdollista periä ulosottoin ilman tuomiota
- sakkoon tai muuhun rikollisoikeudelliseen seuraamukseen
- julkisista varoista suoritettavaan eläkkeeseen, korvaukseen tai muuhun etuuteen; eikä
- elatusapuun tai kunnan takautumissaatavaan lapselle suoritettavasta elatuksesta (laki velan vanhentumisesta 1 §).

4 VAPAAEHTOINEN PERINTÄ

4.1 Yleistä

Vapaaehtoisen perinnän tarkoituksena on kotiuttaa saatava ilman tuomioistuimen tuomiota. Mikäli vapaaehtoinen perintä ei tuota tulosta, sitä seuraa oikeudellinen perintä, jota kutsutaan myös pakkoperinnäksi. Vapaaehtoisessa perinnässä velallinen välttyy maksuhäiriömerkinnältä ja se jää yleisesti velkojan ja velallisen väliseksi asiaksi. Perinnässä on syytä välttää rutiininomaisuutta ja kaikkia velallisia ei ole syytä kohdella samalla tavalla. Ainaisiin hitaisiin maksajiin on hyvä käyttää erilaisia perintäkeinoja kuin satunnaisiin maksuvaikeuksiin ajautuneet. Hitaiden maksajien on lisäksi helppo havaita kuinka kauan voi välttyä maksamiselta ilman isompia seuraamuksia, jos perintä on kaavamaista. Velkojan on syytä ryhtyä perimään saataviaan kuluttajilta viimeistään 30 päivän kulutta ja yrityksiltä viimeistään 14 päivän kuluttua saatavan erääntymisestä. (Lidström 2014, 220–221, 271.)

Jos velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa, perintää ei saa jatkaa. Kielto koskee perintää, jonka tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan saatava ja säännöstä sovelletaan sekä kuluttajasaataviin että muihin saataviin. Mikäli halutaan jatkaa riitautetun saatavan perintää, on asia saatettava tuomioistuimen käsittelyyn. Velan kiistäminen ei kuitenkaan estä perintää, mikäli velallinen ei esitä pätevää perustetta maksuvelvollisuudettomuudestaan. Hyvään perintätapaan kuuluu tiedustella syitä velan kiistämiseen velalliselta. (Lindström 2014, 264.)

4.2 Maksuvaatimus ja tratta

Perintälain 5 §:n 3 momentin mukaan perintätoimisto ei saa jatkaa perintää maksuvaatimuksella ennen kuin kuluttajavelalliselle lähetetystä maksuhuomautuksesta on kulunut vähintään 14 päivää. Velalliselle lähetettävän maksuvaatimuksen tulee olla kirjallinen tai velallisen niin hyväksyessä, se voidaan toimittaa myös muulla pysyvällä tavalla. (PerintäL 5 §.)

Perintäkirjeen tulee sisältää yksilöidysti tiedot erääntyneestä saatavasta eli mihin saatava perustuu sekä sen tulee olla sävyltään tiukka ja asiallinen. Kirjeessä käytettävien uhkien ja tehosteiden tulee perustua lakiin. *Perintälain 5 a §* määrittelee tarkemmin maksuvaatimuksen vähimmäissisällön, kuten kirjeeseen tulee eritellä pääoma, viivästyskorko sekä perintäkulut. Velalliselle on varattava noin kahden viikon aika suorittaa maksu tai tehdä huomautus. (Niemi 2014, 148–149.) Nämä vaatimukset on asetettu velallisen hyväksi, jotta hänellä olisi tosiasiallinen mahdollisuus suoriutua velastaan. On vähintäänkin kohtuullista, että velalliselle annetaan aikaa suorittaa saatava, sillä ulosoton tai oikeudenkäynnin vireilletulo aiheuttaa erinäisiä lakiin pohjautuvia kustannuksia. Voihan saatavan suorittamatta jättäminen johtua esimerkiksi vain inhimillisestä virheestä. (Willman 2019, 135–136.)

Perintälaissa on vastaavasti oma asetuksensa yritysvelalliselle, jossa lain 7 §:n 3 momentin mukaisesti yritysvelalliselle ei saa lähettää trattaa ennen kuin velalliselle on lähetetty maksumuistutus ja tästä on kulunut vähintään seitsemän päivää. Tratta on yrityssaatavien perintään soveltuva vapaaehtoisen perinnän keino. Tratta on tehokas perintäkeno, jonka teho perustuu julkaisu-uhkaan eli protestiin. Yritysvelallista

voidaan siis uhata tratalla, että mikäli saatavaa ei makseta, voidaan maksamattomuus julkaista. (Willman 2019,135; Rikalainen & Uitto 2008, 214.)

4.3 Maksusuunnitelma

Velallinen voi vaikeassa taloudellisessa tilanteessa pyrkiä tekemään maksusuunnitelman perintätoimiston kanssa. Perintälain 4 § 1 momentin mukaisesti on perinnässä suhtauduttava vastuullisesti maksujärjestelyihin. Hallituksen esityksessä on kuitenkin linjattu, että velkojalla ei ole velvollisuutta suostua maksusuunnitelmaan, mutta järjestelmällinen kieltäytyminen ei olisi velallisen kannalta asianmukaista (HE 57/2012 vp). Velalliselta saa vaatia perintäkuluja vain yhdestä maksusuunnitelmasta, mutta mikäli perittävän saatavan pääoma on yli 500 euroa, saa velalliselta vaatia perintäkuluja kahdesta maksusuunnitelmasta (perintälaki 3 d § 2 momentti).

Aluehallintovirasto teki päätöksen 19.12.2016 seuraavassa maksujärjestelytapauksessa, että tapaukseen on kiinnitetty huomiota.

”Velallinen oli ottanut yhteyttä perintäyhtiöön sopiaukseen maksujärjestelyistä. Velallinen oli ehdottanut saatavien maksamista viidessä erässä. Perintäyhtiön edustaja oli vastannut velalliselle, että vakuutusasioissa maksuaikaa voidaan myöntää vain alle kaksi kuukautta ja tiedustellut velalliselta mitkä päivät sopivat maksupäiviksi. Velallinen oli vastausviestissään ilmoittanut hänelle sopivat maksupäivät. Edellä mainitusta huolimatta perintäyhtiö oli lähettänyt molempien saatavien osalta velalliselle tratan. Perintäyhtiö ei antamansa selvityksen mukaan ollut saanut velalliselta vastausta viestiin, jossa häneltä tiedusteltiin maksupäiviä saataville, joten perintäyhtiö oli olettanut, ettei hän ollut hyväksynyt perintäyhtiön ehdottamaa kahden kuukauden maksuaikaa. Velallinen toimitti aluehallintovirastolle näytön siitä, että hän oli vastannut perintäyhtiön tiedusteluun sopivista maksupäivistä. Aluehallintovirasto katsoi, että perintäyhtiö oli toiminut huolimattomasti jättäessään vastaamatta velallisen viestiin, jolloin velalliselle on saattanut jäädä virheellinen kuva siitä, että maksusopimus olisi syntynyt.” (Aluehallintoviraston www-sivut 2022. Dnro: ESAVI/3700/05.11.11./2016.)

4.4 Velallisen oikeus pyytää perinnän keskeytystä

Kuluttajavelallisella on oikeus pyytää perinnän keskeyttämistä, jolloin velallinen välttyy vielä syntymättömiltä perintäkuluilta. Jos saatava erääntyy useassa erässä, keskeytyspyynnön voi kuitenkin tehdä vasta kun viimeinenkin erä on erääntynyt

maksettavaksi. Esimerkiksi vuokranmaksun laiminlyönnissä keskeytyspyynnön voi jättää vasta kun vuokrasuhde on päättynyt. Kun keskeytyspyyntö on saapunut velkojalle, perinnästä ei saa syntyä enää kuluja velalliselle. Poikkeuksena velalliselta saa pyytää korvausta vielä tarvittaessa lähetetystä maksukehotuksesta. Myöskin korvausta saa vaatia muistutuskuluista, joilla katkaistaan velan vanhentuminen. (Lidström 2014, 236–237.)

5 OIKEUDELLINEN PERINTÄ

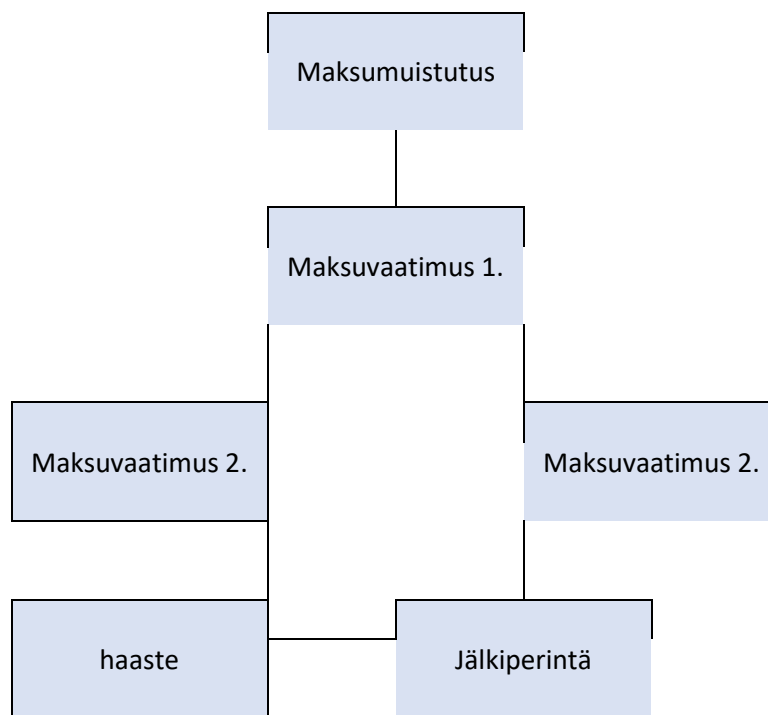
5.1 Yleistä

Kukaan ei saa oikeussuojaa sillä, että laissa säädetään tiettyyn tilanteeseen tietty oikeus. Näin lainsäädäntö jäisi osittain vaikutuksettomaksi ilman menettelyä, jossa nämä oikeudet ja velvollisuudet vahvistetaan sekä pannaan täytäntöön. Voidaan sanoa, että asianomainen on päässyt lain mukaisiin oikeuksiinsa (*access to justice*) kun oikeus on vahvistettu ja pantu tarvittaessa pakolla täytäntöön. Tähän tarvitaan saamisten perinnässä ulosoton täytäntöönpanoa. Oikeudenalana oikeudellinen perintä on prosessioikeutta ja velkojan saamisoikeus siviiliprosessia. Siviiliprosessin asioissa, joissa sovinto on sallittu (dispositiiviset asiat), asianomaisten sopimusvapaus ilmenee määräämisperiaatteena siitä mihin oikeussuojakeinoihin asianomainen haluaa turvautua. Näin ollen asianosainen eli kantaja voi vapaasti päättää mitä vaatii velalliselta eli vastaajalta. Oikeudellinen perintä käsittää pääasiassa kaksi vaihetta; oikeudenkäynnin ja ulosoton. (Niemi 2014, 171–172.)

Oikeudellisen perinnän ensisijaiset tavoitteet:

1. velallinen maksaa velan tai solmii maksusopimuksen velasta
 2. oikeuden päätöksen hankkiminen eli täytäntöönpanoperuste
- (Lindström 2014, 291).

Ennen oikeudellisen perinnän käynnistämistä velkojan on tullut lähettää velalliselle kirjallinen maksukehotus. Velkojalla on oikeus käynnistää oikeudellinen perintä ilman maksukehotuksen lähettämistä ainoastaan, jos velkojaa uhkaa edunmenetys. Tällainen edunmenetys voisi olla esimerkiksi saatavan erityisvanhenemissajan välitön katkaisu. (Lindström 2014, 295–296.)

Kuva 2. Perintäprosessin vaiheet

Kuviossa yksi on kuvattu perintäprosessin etenemistä alkaen vapaaehtoisella perinnällä maksumuistutuksella velalliselle ja tämän jälkeen edetään kahteen pakolliseen maksuvaatimuksen lähettämiseen, jonka jälkeen perinnässä voidaan siirtyä oikeudelliseen perintään. Tapauskohteisesti siirretään saatava joko suoraan jälkiperintään tai tehdään haaste. Mikäli velallinen todetaan maksukyvyttömäksi tuomion jälkeen, voidaan saatava vielä siirtää jälkiperintään.

5.2 Velallisselvitys

Oikeudellista perintää ei tule käynnistää hätäillen, vaan on syytä arvioida aina perinnän kustannuksia suhteessa perittävän saatavan määrään. Oikeudellista perintää ei kannata toteuttaa, mikäli saatava on pieni ja ei varmuudella voida olettaa velallisella olevan varallisuutta. Velkojan onkin syytä hakea tietoa velallisen aiemmasta maksukäyttäytymisestä sekä maksuhäiriömerkinnöistä ja vasta näiden perusteella harkita oikeudellista perintää. Jos velallisella on useita vakavia maksuhäirintöjä, on oikeudellisessa perinnässä vaikeaa onnistua. Ulosmittausvarattomuus yksityishenkilöllä ja varojen puutteeseen rauennut konkurssi yrityksellä ovat merkinä siitä, että oikeudellisessa perinnässä ei tulla onnistumaan ainakaan lähiaikoina. Varattomaksi todetun yrityksen velkoja ei kannata periä, sillä se on käytännössä lopettanut tai lopettamassa liiketoimintaansa. Velallisen maksuhäiriötiedot saa haettua luottotietoyhtiöiden, kuten Bisnode Oy ja Suomen Asiakastieto Oy:n luottotietorekistereistä. (Lidström 2014, 292–294.)

5.3 Haastemenettely

Haastemenettelyllä voidaan vahvistaa velkasaatavia ulosottokelpoiseksi, jolloin käynnistetään oikeudellinen perintä haastehakemuksella ja sen toimittamisella käräjäoikeuteen. Yksinkertaiset ja riidattomat asiat, eli summaariset riita-asiat, käynnistetään suppealla haastehakemuksella. Ne vahvistetaan ulosottokelpoiseksi valmisteluvaiheessa yksipuoleisella tuomiolla, mikäli niitä ei riitauteta. Riitautetut saatavat taas käsitellään varsinaisessa oikeudenkäynnissä eli pääkäsittelyssä. Nämä haasteet taas käynnistetään laajoilla haastehakemuksilla. (Lindström 2014, 298.)

5.3.1 Toimivaltainen käräjäoikeus

Yksityishenkilöä vastaan esitetty vaatimus otetaan käsittelyyn käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä on hänen kotipaikkansa tai vakituinen asuinpaikkansa. Yhtiötä, yhdistystä tai muuta yksityisoikeudellista tai muuta julkisoikeudellista oikeushenkilöä kuin kuntaa tai valtiota vastaan esitetty vaatimus tutkitaan käräjäoikeudessa, jonka

tuomiopiirissä oikeushenkilön hallintoa pääasiallisesti hoidetaan. Velkojan tulee siis ennen haastehakemuksen laatimista selvittää, mikä on velallisen yleinen oikeuspaikka. Mikäli velasta olisi vastuussa useampi kuin yksi henkilö, kaikki velalliset voitaisiin haastaa siihen tuomioistuimeen, joka on yhden vastaajista kotipaikka. Huonevuokra-saatavat voidaan käsitellä yleisen oikeuspaikan sijasta myös siinä paikkakunnan käräjäoikeudessa, jolla kiinteistön sijaitsee. Käräjäoikeuden tulee siirtää väärässä paikassa vireille saatettu kanne toimivaltaiseen käräjäoikeuteen kantajan suostumuksella. Mikäli vireille panon jälkeen tapahtuu muutoksia toimivallan perustaneissa olosuhteissa, pysyy alkuperäinen tuomioistuin toimivaltaisena. Tuomioistuimen toimivaltaa koskeva määräys haastehakemuksesta on ehdoton eli asianosaiset eivät voi sopia toisin oikeuspaikasta. Ehdottomassa oikeuspaikassa käräjäoikeus siis tutkii oikeuspaikkasäännöksen viran puolesta ja selvittää onko se toimivaltainen käsittelemään asiaa. (Oikeudenkäymiskaari 10 luku; Lidström 2014, 301; Karttunen, Laasanen, Sippel, Uitto & Valtonen 2012, 319–320.)

5.3.2 Haastehakemus

Haastehakemuksen sisällöllä on tarkat sisältövaatimukset ja se tulee olla aina kirjallinen. Tärkeimpänä velallisen tietona on hänen henkilötunnuksensa. Velallisen yksilöinti on erittäin tärkeää. Useat ulosottoviranomaiset ovat jopa kieltäytyneet täytäntöönpanemasta oikeuden päätöstä, mikäli velallisen henkilötunnus puuttuu. Haastehakemuksella tulee lisäksi ilmoittaa velallisen viimeisin osoite. Mikäli velallisen osoitetta ei saada selville, on hakemukselle tehtävä selvitys mitä toimenpiteitä on tehty osoitteen selvittämiseksi. Osoitteen lisäksi hakemuksella on hyvä ilmoittaa velallisen sähköpostiosoite, puhelinnumero sekä ammatti, jos ne ovat tiedossa, koska ne helpottavat tuomioistuimen tehtävää saattaa haaste tiedoksiannetuksi. (Lindström 2014, 303.)

Velkojan tiedoista haastehakemukselle tulee kirjata nimi sekä kotipaikka. Lisäksi tarvitaan velkojan osoite ja puhelinnumero, mutta tässä voidaan käyttää myös velkojan asiamiehen yhteystietoja. Haastehakemuksella ilmoitetaan kantajan yksilöidyt vaatimukset sekä tieto mihin saatava perustuu. Perinnässä tehdyissä haastehakemuksissa eritellään jokaisesta velallisen laskusta pääomat, huomautusmaksut, viivästyskorot

sekä perintäkulut. Myös oikeudenkäyntikulut täytyy erikseen vaatia. Haastehakemukselle valitaan oikeushallinnon verkkopalvelussa oikeusministeriön vahvistamasta siviiliasian nimikkeistöstä oikea asiaryhmä. Näistä käytetään yleisimmin perintätoiminnassa velkasuhteeseen perustuvaa saatavaa. Siviiliasian nimikkeistö on myös saatavilla Tilastokeskuksen verkkosivuilla. (Lindström 2014, 304.)

5.3.3 Suppea haastehakemus

Suppeaa haastehakemusta käytetään riidattomista ja selvistä asioista eli summaarisista riita-asioista. Tällöin ei siis tarvita normaalimuotoista oikeudenkäyntiä, joka usein tulee kalliiksi ja aikaa vieväksi. Velkomuksissa usein ollaan yksimielisiä tapahtumien kulusta, syynä usein velallisen maksuhaluttomuus tai kyvyttömyys. Mikäli kuitenkin velallinen on riitauttanut asian vapaaehtoisen perinnän aikana, ei suppeaa haastehakemusta voida laatia. Suppean haastehakemuksen perusteluosassa tulee olla maininta, että velkojan käsityksen mukaan asia on riidaton ja näin ollen hakemuksessa ei tarvitse esittää todistelua tai todisteita. Kantaja voi joutua korvaamaan vastaajan oikeudenkäyntikulut, mikäli riitautetusta saatavasta laaditaan kuitenkin suppea haastehakemus. Riidattomana saatavana pidetään erääntynyttä saatavaa, jota velallinen ei maksa, mutta minkä oikeellisuutta hän ei kiellä. (Lidström 2014, 307.)

Suppean haastehakemuksen sisältö:

- kantajan yksilöidyt vaatimukset
- saatavan peruste
- oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus
- tuomioistuimen toimivaltaisuusperuste
- ilmoitus, että asia on kantajan käsityksen mukaan riidaton.

(Lindström 2014,307.)

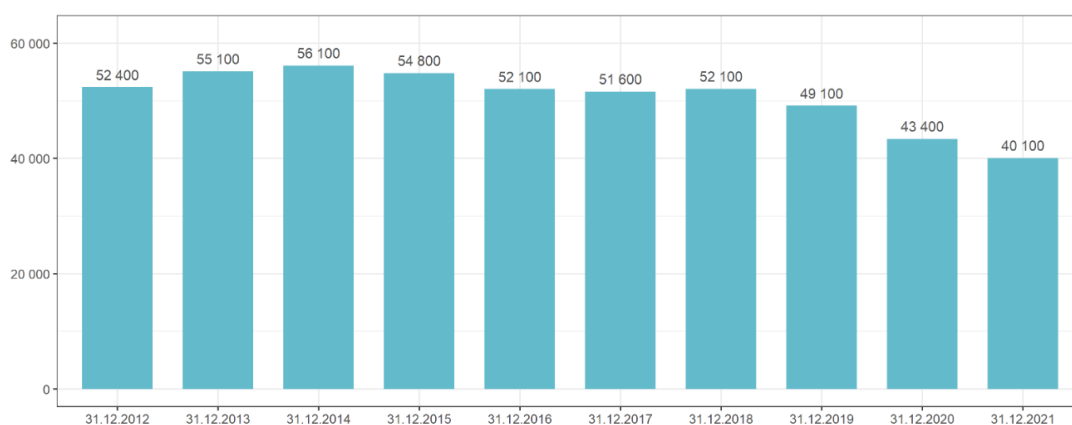
Summaaristen riita-asioden haastehakemusten tekeminen on pakollista oikeushallinnon sähköisen asiointipalvelun kautta muille kuin omassa asiassaan toimiville yksityishenkilöille. www.oikeus.fi -sivuston asiointiliittymä on hyvä yksityishenkilöille tai

pienien perintätoimistojen käyttöön. Santra-tietojärjestelmäyhteyden käyttäminen haastehakemusten jättöön soveltuu parhaiten paljon riidattomia haastehakemuksia tekeville yhteisöille, kuten valtioille ja suurille perintätoimistoille. (Oikeusministeriön www-sivut 2022.)

Vuonna 2020 käräjäoikeuksiin saapui maanlaajuisesti 382 381 kappaletta summaarisen riita-asian hakemusta. Summaariset riita-asiat ovat siis osaltaan oikeudellista perintää, mutta ne käsitellään alioikeudessa. Niiden määrä heijastaa suoranaisesti yritysten ja kotitalouksien maksuvaikeuksia. Vuonna 2021 maksuhäiriömerkintä oli 40 100 yrityksellä ja 389 300 henkilöllä. Maksuhäiriömerkinnät ovat olleet jo vuodesta 2008 tasaisessa kasvussa aina viime vuoteen asti, jolloin maksuhäiriömerkinnät vähenivät ensimmäistä kertaa 13 vuoteen Suomen Asiakastiedon mukaan. Positiivisen suunnanmuutoksen uskotaan johtuvan luottotietojen kattavammasta hyödyntämisestä ja suomalaisten kyvystä sopeuttaa rahankäyttöään ja kulutustaan tarpeen mukaan. (Suomen Asiakastiedon www-sivut 2022.)

Myös yritysten maksuhäiriömerkinnät vähenivät vuodesta 2020 3 300 kappaleella. Uskon osaltaan yritysten maksuhäiriömerkintöjen vähenemiseen vaikuttaneen väliaikaisen perintälain, joka on tuonut helpotusta yritysten maksuvaikeuksiin.

Taulukko 1. Yritykset, joilla on maksuhäiriö (Suomen Asiakastieto)

Yllä olevassa taulukossa on kuvattu vuosittain Suomessa yritysten maksuhäiriömerkintöjen määrää alkaen vuodesta 2012 aina vuoteen 2021 asti. Kuviossa näkyy suunnanmuutoksena olevan merkintöjen määrän vähenemisen vuoden 2018 jälkeen.

5.3.4 Laaja haastehakemus

Kaikista velallisen riitauttamista velkomusasioista tulee laatia laaja haastehakemus ja se tulee perustella erittäin huolellisesti. Perusteluissa tulee eritellä millä perusteilla vastaaja on riitauttanut asian sekä miksi kantaja katsoo silti saatavan perusteen olevan validi. Kantajan tulee selvittää hakemuksessa mahdolliset todistajat ja mihin kirjallisiin todisteisiin oikeudenkäynnissä tullaan vetoamaan. Todisteista täytyy erikseen vielä mainita, mitä niillä on tarkoitus näyttää toteen. Perintätoimistoissa on usein erikseen asianajajat, joille asia siirtyy hoidettavaksi, mikäli se riitautetaan. (Lidström 2014, 311.)

5.3.5 Häätö

Vuokralaisen tärkein velvollisuus on maksaa vuokra ajallaan ollessaan vuokrasuhteessa. Vuokranantajalle koituu erinäistä harmia, kun vuokralainen ei maksa vuokraansa ja pitää silti vuokrakohdetta hallinnassaan. Vuokralainen voidaan hädätä asunnosta vuokranantajan oikeuksien turvaamiseksi. Vuokranantaja ei voi kuitenkaan itse hädätä vuokralaista asunnostaan, vaan häätöön tarvitaan aina häätötuomio käräjäoikeudelta. Vuokralaista ei saa siinäkään tapauksessa itse hädätä, että vuokrasopimus olisi jo päättynyt, vaan hallinnan poistaminen on tehtävä tässäkin tapauksessa ulosottoaaren vaatimusten mukaisesti. Häätö koostuu kahdesta kokonaisuudesta: perusteesta hankkia häätö sekä häätöperusteen täytäntöönpanosta. Hätöä haetaan myös summaarisella haastehakemuksella oikeushallinnon sähköisen asiointipalvelun kautta. Hätöperusteena toimii käräjäoikeuden yksipuolinen tuomio, jossa vuokralainen velvoitetaan muuttamaan pois vuokranantajan vuokrakohteesta. Täytäntöönpano taas kuuluu ulosottoviranomaiselle. (Rikalainen & Uitto 2008, 271.)

Kun vuokralaisen vuokrasopimus on päättynyt maksamattomien vuokrien vuoksi, eikä hän vapaaehtoisesti suostu muuttamaan pois, jää vuokranantajan ainoaksi mahdollisuudeksi hakea täytäntöönpanokelpoista tuomiota ja hätöä. Käräjäoikeus velvoittaa tuomiossa vuokralaista maksamaan maksamattomat vuokrat, jotka ovat erääntyneet ennen haastetta sekä tuomioistuinprosessin aikana. Vuokralainen on velvollinen huonevuokralain nojalla maksamaan vuokraa, kunnes hän luovuttaa huoneiston. Korkein oikeus on ottanut kantaa siihen, voiko käräjäoikeus velvoittaa tuomiossa vuokralaista

maksamaan vuokraa tuomion jälkeiseltä ajalta siihen asti, että asuinhuoneisto on taas vuokranantajan käytössä.

KKO 2020:57 päätöksessä todetaan, että asuinhuoneistossa annetussa laissa ei ole säännöksiä, joihin nojautuen olisi mahdollista saada tuomiota velvoitteesta, joka erääntyy vasta tulevaisuudessa. Korkein oikeus linjasi, että tuomiolla maksettavaksi määrätty vuokrasaatava voi koskea vain tuomion antamishetkeen erääntyneitä saattavia. Eli mikäli vuokralainen pitää asuntoa hallinnassaan vielä tuomion antamisen jälkeen, on sen jälkeen erääntyvistä vuokrasta haettava erillinen maksutuomio. (KKO 2020:57; Tusa 2022)

5.3.6 Vireilletulo

Kun haastehakemus toimitetaan tuomioistuimen kansliaan, haasteasia tulee vireille tuomioistuimessa ja sen valmistelu alkaa (oikeudenkäymiskaari 4/1734 5 luku 1 §).

Vireilletulovaikutukset asiaan ovat:

- samaa asiaa ei saa käsitellä yhtä aikaa toisessa tuomioistuimessa eli *lis pendens-vaikutus*
- oikeuden kerran ratkaisemaa asiaa ei saa uudestaan oikeudenkäyntiin eli *res judicata-vaikutus*
- velkoja ei saa esittää haastehakemuksesta poikkeavia kanneperusteita eli *kanne-teenmuutoskielto* (Lidström 2014, 314.)

Tuomioistuin antaa haasteen, mikäli se täyttää lainmukaiset edellytykset. Jos haastehakemuksessa todetaan puutteita, käräjäoikeus pyytää kantajaa täydentämään haastehakemusta niin, että haaste voidaan antaa. Haasteella tarkoitetaan siis ilmoitusta, joka annetaan vastaajalle häntä vastaan nostetussa kanteessa tuomioistuimessa. Tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta, jolloin vastaajalle annetaan kantajan laatima haastehakemus niin, että vastaaja tietää mitä kantaja häneltä vaatii ja siihen liittyvät perustelut. Laajassa haastehakemuksessa täytyy antaa lisäksi tiedoksi liiteasiakirjat. (Karttunen ym. 2012, 324.)

5.4 Tuomio

Käräjäoikeuden riita-asian ratkaisusta eli tuomiosta laaditaan oma asiakirja, josta asianosaiset saavat oman kappaleensa. Tuomio on osa oikeudellisen perinnän prosessia. Suurin osa käräjäoikeuteen tulevista haasteista on summaarisia haastehakemuksia, mistä johtuen suurin osa annetuista ratkaisuksista on yksipuoleisia ratkaisuja. Tuomioistuimien ottaa tuomiota päättyessään huomioon vain sen oikeudenkäyntiaineiston mikä on esitetty pääkäsittelyssä eikä se saa tuomita enempää kuin kantaja on vaatinut. Tuomiota ei saa myöskään perustaa seikkaan, johon asianosainen ei ole kanteessaan vedonnut. Tuomioistuimen velvollisuutena ovat ilmoittaminen tuomion ratkaisusta osapuolten vaatimuksiin sekä tuomion perusteleminen. Perusteluissa tulee käydä ilmi mitä lainkohtia ratkaisussa on sovellettu ja mihin oikeudelliseen päättelyyn ratkaisu perustuu sekä miten ja millä perustein riitainen asia on tullut tai tullut näyttämättä toteen. (Rikalainen & Uitto 2008, 228.)

Jos velallisella on huomautettavaa vaatimuksiin, vastaajan tulee antaa kirjallinen vastaus tuomioistuimen määräämässä ajassa. Summaarisissa haastehakemuksissa määräaika on poikkeuksetta 14 vuorokautta tiedoksiantopäivästä, mutta vastaaja voi pyytää lisäaikaa tarpeen mukaan. Summaarisessa asiassa vastaajalta ei yleensä saada vastausta, asian käsittely tulee päätökseen ja käräjäoikeus antaa yksipuolisen tuomion. Mikäli asia muuttuisi vastaajan antaman vastauksen johdosta riitaisaksi, asia jatkuisi suulliseen valmisteluun ja pääkäsittelyyn. (Karttunen ym. 2012, 326–327.)

5.5 Jälkiperintä

Velkaa voidaan yrittää periä vielä ulosoton päätyttyä varattomuusmerkintäänkin. Saamatta jäänyt velka voidaan silloin kirjata velkojan luottotappioksi ja perintää voidaan kuitenkin vielä tällöin jatkaa. Velkoja voi ennen velan vanhentumista lähettää velan uudelleen ulosottoon perittäväksi, jos velalliselle olisi kertynyt ulosmitattavaa tuloa talouden parantumisen myötä. Myös mikäli velallinen ei ole suorittanut velkaa vapaaehtoisen perinnän keinoilla eikä velkoja halua edetä oikeudelliseen perintään, voi toimeksiantaja siirtää velan jälkiperintään. Perintää ei siis lopeteta lopullisesti, vaan perintä on lopetettu toistaiseksi odottamaan velallisen maksukyvyyn parantumista tai

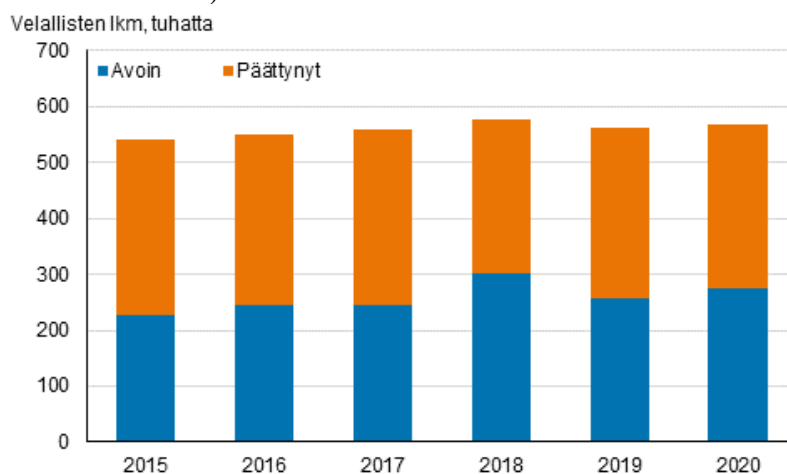
vaikka velallisen paluuta Suomeen. Saatava voi olla jälkiperinässä niin vapaaehtoisessa kuin oikeudellisessakin perinnässä. Jälkiperintä onkin hyvin tärkeä osa saatavien perintää. (Niemi 2014, 161; Rikalainen & Uitto 2008, 189.)

6 PAKKOKEINOT

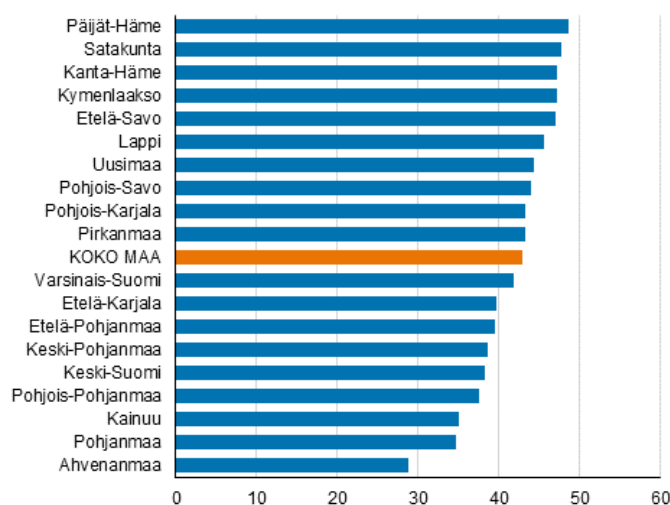
6.1 Ulosotto

Ulosotto on velallisen omaisuuteen ja tuloon kohdistuvaa pakkotäytäntöönpanoa, josta säädetään ulosottokaassa (L705/2007). Ulosottomiesten toimenpiteiden käynnistymiseen tarvitaan aina velkojan täytäntöönpanopyyntö, minkä perustana on jokin ulosottoperuste. Näitä ovat esimerkiksi oikeuden vahvistamat suoritustuomiot. Jollei velallinen ole maksanut saatavaa ulosottokelpoisen päätöksen jälkeen, esimerkiksi yksipuoleisen tuomion, velkoja voi jatkaa ulosottoperinnän avulla saatavan perintää. Tällöin ulosottoviranomainen tutkii, onko velallisella omaisuutta, jota voitaisiin käyttää saatavan maksamiseksi. (Lindström 2014, 386; Bräysy 2013, 45; Karttunen 2012, 328.)

Taulukko 2. Ulosottovelallisten lukumäärä vuosina 2015–2020 (Tilastokeskus 2022)

Taulukko 3. Ulosottovelalliset maakunnan 1000 asukasta kohden, joilla avoimia asioita vuoden 2020 lopussa (Tilastokeskus 2022)

Taulukoissa 2. on kuvattu koko palkilla ulosottovelallisten määrää Suomessa viiden vuoden aikana. Oranssilla värillä on kuvattu jo päättäneet ja sinisellä vielä avoinna olevat asiat. Taulukossa 3. taas on kuvattu sinisellä ulosottovelallisten, joilla avoimia asioita, määrää vuoden 2020 lopussa maakunnittain ja oranssi palkki osoittaa koko maan tilanteen. Päijät-Häme johtaa tilastoa lähes 50:llä velallisella 1000 asukasta kohden Ahvenanmaan ollessa vähiten velkaantunutta, alle 30:llä velallisella 1000 asukasta kohden.

Ulosottovelallisten määrä kasvoi vuonna 2020 noin prosentin verran edellisvuoteen verrattuna. Koronaviruspandemian vaikutus näkyi konkreettisesti Ulosottolaitoksen toimeenpannuissa realisoinneissa ja hädöissä. Ulosottoon vuonna 2020 saapuneissa asioissa oli kasvua yli 10 prosenttia. Koronan vaikutus ei kuitenkaan suoranaisesti näkynyt vielä 2020 vuoden tilastoluvuissa, vaan talousongelmat heijastuvat ulosoton tilastoihin viiveellä. (Ulosottolaitoksen [www-sivut](http://www.ulosotto.fi) 2022.)

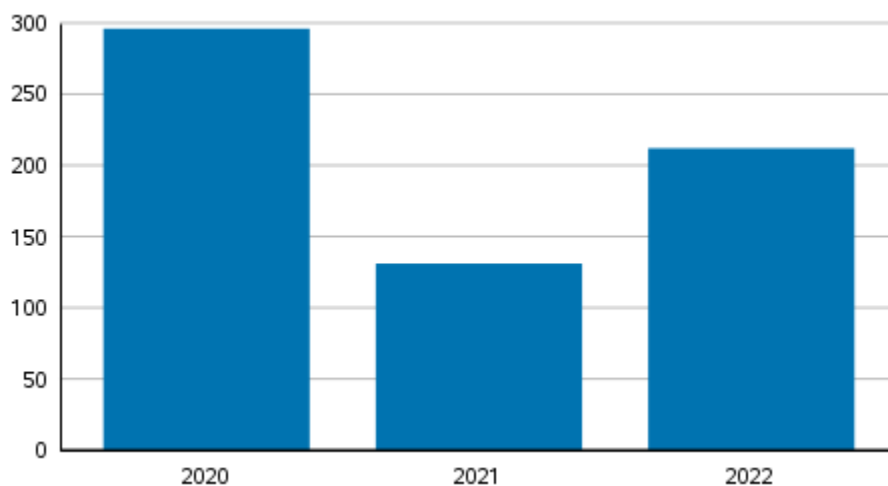
6.2 Konkurssi

Konkurssi on lakisääteinen maksukyvyttömyysmenettely, johon voidaan asettaa luonnollinen henkilö, yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö. Konkurssissa on kyse velallisen kaikkien velkojien saatavien selvittämisestä kerralla, toisin kuin ulosotossa kysymys on yhden velkojan saatavan toteuttamisesta. Konkurssiin asettamisen jälkeen velallinen ei enää hallitse omaisuuttaan, vaan siitä määrää konkurssipesä, jossa

pesänhoitaja on merkittävimmissä roolissa päätösten toimeenpanijana sekä pesän edustajana. Konkurssissa velallisen kaikki omaisuus realisoidaan velkojen saatavaksi ja se on luonteeltaan yleistäytöntöönpanoa. Velkojalle maksettavaa osuutta konkurssipesästä kutsutaan jako-osuudeksi. Oikeus saada varoja ulosotosta lakkaa, kun velallinen asetetaan konkurssiin. (Bräysy 2013, 51; Lindström 2014, 437.)

Alla olevassa taulukossa on kuvattu konkurssien määrää kolmen vuoden ajalta. Tässä huomaa konkurssien määrän puoliintuneen vuodesta 2020 vuoteen 2021. Päättelisin konkurssilain muutoksen konkurssien rajoittamisesta puolen vuoden ajan 2020 vuoden toukokuusta tammikuuhun 2021 olevan seurausta vähentyneisiin konkurssihin koko 2021 vuonna. Taulukossa on kuvattu jo vuoden 2022 vireille pantuja konkursseja sen julkaisupäivänä eli keväällä 2022. Voidaan siis olettaa, että konkurssien määrä nousee vuoden loppua kohti samalle tasolle kuin vuonna 2020 tai jopa sen yli, johtuen korkojen noususta ja sodan vaikuttamasta epävarmuudesta sekä inflaatiosta myös yritysmailmassa.

Taulukko 4. Vireille pannut konkurssit tammikuussa vuosina 2020–2022 (Tilastokeskus 2022).

Konkurssilaissakin on ollut muutoksia johtuen Covid19-epidemiasta. Lakimuutoksella rajoitettiin konkurssiin hakemista 1.5.2020-31.1.2021 välisenä aikana. Lisäksi vielä syyskuun 2021 loppuun lakimuutos esti hakemasta yritystä konkurssiin lyhytkestoisesta maksuvaikeudesta. Tämä näkyy selvästi vähentyneinä konkurssina vuoden 2021 tilastoissa. (Konkurssilaki 120/2004; Tilastokeskuksen www-sivut 2022.)

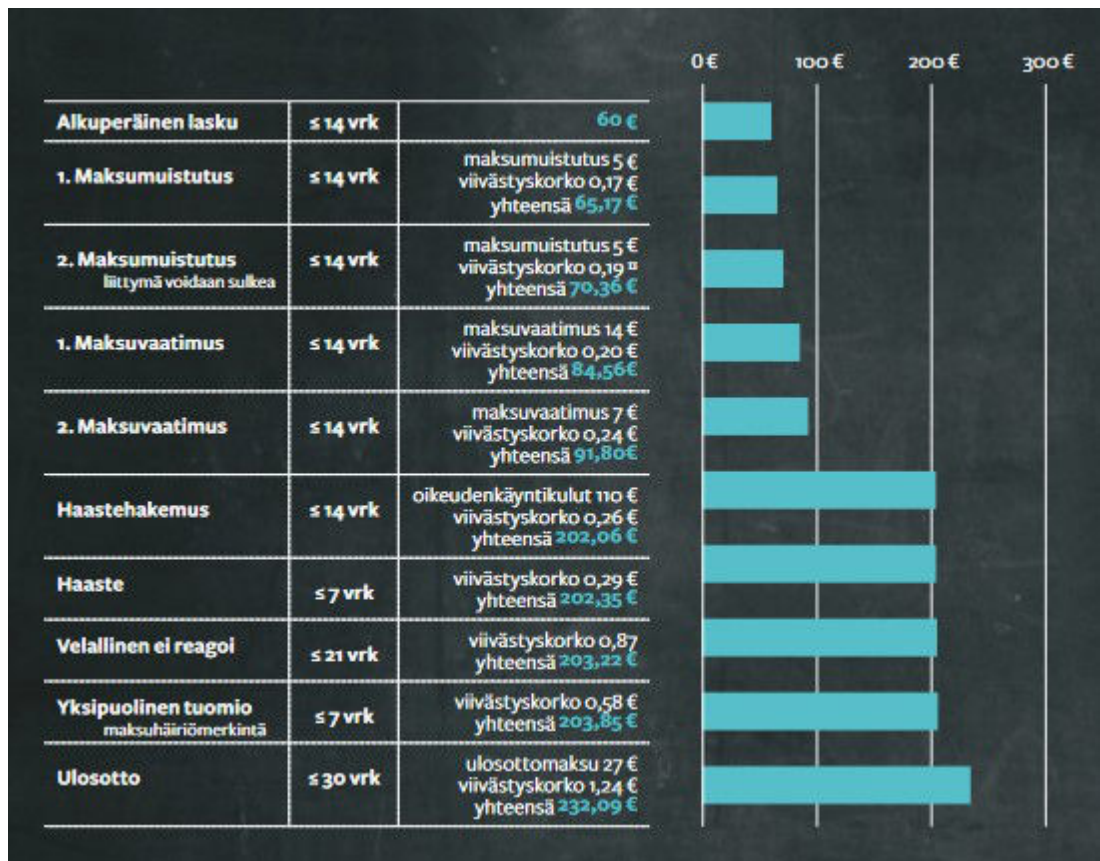
7 PERINTÄKULUT

Perintäkulut ovat aiheuttamisperiaatteen mukaan korvausta vahingosta, joka velkojalle on aiheutunut saatavan perinnästä. Velallisen velvollisuus korvata perinnästä aiheutuneet kulut perustuvat lakiin saatavien perinnästä. (Lidström 2014, 242.)

Esimerkissä on kuvattu velkasumman kasvu, kun laskua ei ole maksettu ajallaan. Kulut kertyvät seuraavassa järjestyksessä:

1. Viivästyskorko
2. Maksumuistutusmaksut velkojalle
3. Perintätoimiston perintäkulut
4. Tuomioistuimen käsittelymaksu
5. Velkojan oikeudenkäyntikulut
6. Ulosottomaksu (Kuluttajaliiton [www-sivut](http://www.kuluttajaliitto.fi) 2022.)

Alla olevalla kuvalla havainnollistetaan velkasumman kasvua. Alkuperäinen puhelinlasku on ollut 60 euroa, jonka jälkeen se on kerännyt maksamattomana muistutuksen ja vaatimusten jälkeen viivästyskorkoa yhteensä 0,80 euroa ja perintäkuluja 31 euroa. Tämän jälkeen maksamattomasta laskusta on tehty 14 vuorokauden kuluttua viimeisestä vaatimuksesta haastehakemus, jossa perittävään summaan on lisätty oikeudenkäyntikulut 110 euroa ja viivästyskorko. Tässä vaiheessa maksamattomasta laskusta on kertynyt jo maksettavaa 202,35 euroa. Mikäli velallinen ei reagoi haasteeseen hänelle langetetaan yksipuoleinen tuomio ja maksuhäiriömerkintä. Jos asia etenee vielä ulosottoon, tulee maksettavaksi ulosottomaksu 27 euroa ja näin maksamaton lasku on kokonaisuudessaan kerännyt maksettavaa 232,09 euroa, jos oletetaan, että perintä on edennyt sallittujen vähimmäisaikarajojen puitteissa.

Kuva 3. Velkasumman kasvu maksamattomasta matkapuhelinlaskusta ulosottoon (Kuluttajaliitto)

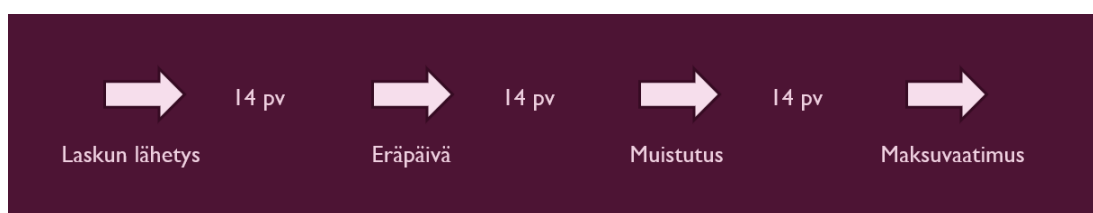
7.1 Viivästyskorko

Velvollisuus maksaa korkoa määräytyy korkolain mukaan, jollei muuta ole sovittu velallisen sitoumuksesta tai kauppatastavasta (korkolaki 633/1982 2 §). Velkojan ja velallisen on mahdollista sopia siis vapaasti viivästyskoron määräytymisestä, joskin korkokonta on kielletty. Viivästyskorko alkaa kertyä velan eräpäivästä lähtien, jos eräpäivä on sovittu sitovasti. Muutoin viivästyskoron maksuvelvollisuus alkaa 30 päivän jälkeen siitä, kun velallinen sai laskun. Viivästyskorkoa on maksettava myöhästyneelle velalle 7 prosenttiyksikköä enemmän kuin kulloinkin vahvistettu viitekorko. Kaupallisiin sopimuksiin sovellettavissa saatavissa viivästyskorko on kuitenkin 8 prosenttiyksikköä. Suomen Pankki vahvistaa viitekoron suuruuden. Vahvistettu viitekorko on voimassa kuuden kuukauden periodeissa. (Rikalainen & Uitto 2008, 204–205; Visman www-sivut 2022.)

7.2 Kuluttajasaatavien perintäkulut

Velallisen on korvattava kohtuulliset perintäkulut, jonka arviointiin vaikuttavat saatavan suuruus, perintään käytetty työmäärä sekä suoritustapa. Jos perinnässä on menetetty hyvän perintätavan vastaisesti tai perintätoimisto ei ole täyttänyt yksityiskohtaisen maksuvaatimuksen velvoitetta, velallinen ei ole velvollinen korvaamaan perintäkuluja. Perintätoimiston perintäkulujen enimmäismääriin vaikuttavat työmäärän lisäksi toimiston kiinteät kustannukset, kuten vuokrat, atk-ohjelmistot ja -laitteet, palkat, kalusteet ja postituskulut. Lisäksi perintätoimiston toiminnan luonteeseen kuuluu luonnollisesti kerätä tuottoa. Siksi perintää ammatikseen harjoittavan perijän perintäkulut ovat määritelty suuremmiksi kuin velkojan omiin perintäkuluihin perustuvat kulut. (Perintälaki 10 §; Lidström 2014, 243.)

Jotta perintäkuluja voidaan vaatia velalliselta, tulee kuluttajasaatavien perinnässä noudattaa perintelain 10 b §:n säännöksiä maksumuistutusten ja maksuvaatimusten lähettämisen aikarajoista. Kuluttajavelalliselta on oikeus periä kuluja maksumuistutuksesta vain, jos saatavasta on lähetetty lasku vähintään 14 päivää ennen sen erääntymistä sekä ennen maksumuistutuksen lähettämistä saatava on erääntynyt vähintään 14 päivää. Uudesta maksumuistutuksesta tai maksuvaatimuksesta saa vaatia perintäkuluja vain, mikäli edellisestä maksukirjeestä on kulunut taas vähintään 14 päivää. (Lidström 2014, 256–257.)

Kuva 4. Perinnän aikaraja kuluttajasaatavissa.

Yllä olevalla kuviolla on haluttu havainnollistaa kuluttajasaatavien vapaaehtoisen perinnän kulkua 14 vuorokauden aikarajalla.

Kuluttajasaatavan perinnässä on lisäksi lakivaade velallisen kokonaiskuluvastuusta. Saman kuluttajasaatavan perinnästä voi vaatia perintäkuluja yhteensä 60 euroa, mikäli saatavan pääoma on enintään 100 euroa, 120 euroa perintäkuluja, jos saatava on

enintään 1000 euroa ja 210 euroa, mikäli saatavan pääoma on yli 1 000 euroa. Tästä voidaan poiketa, jos perintä on ollut erittäin vaikeaa. Enimmäismäärien ylittämisestä tulee ilmoittaa syyt, joiden vuoksi kuluja vaaditaan kokonaiskuluvastuuta enemmän. Jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen, saa perintäkuluja vaatia enintään 51 euroa. (Perintälaki 10 d §; Rikalainen & Uitto 2008, 213.)

7.3 Yrityssaatavien perintäkulut

Yrityssperinnän perintäkuluista oli ennen päätetty, että niitä ei ole tarpeen säädellä erikseen Suomessa. Koronapandemia synnytti kuitenkin väliaikaislain perintäkulujen enimmäismäärästä myös yrityssaataviin ja lopulta väliaikainen perintälaki muutti pysyvästi perintälakia yrityssperinnän kuluista. Yrityssperinnässä on käytössä vakiokorvaus. Perintälain mukaan velkojalla on oikeus 40 euron vakiokorvaukseen, jos maksu on myöhästynyt niin, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon. Velkojan oikeus viivästyskorkoon määräytyy korkolain mukaan. Velkojalla on oikeus vakiokorvaukseen ilman maksumuistutusta. Mikäli maksu on sovittu suoritettavan useassa erässä, velkojalla on oikeus vakiokorvaukseen jokaisen myöhästyneen maksuerän osalta. Velkojalla on oikeus saada perintäkuluista korvaus vain vakiokorvauksen 40 euron ylittävältä määrältä. Vakiokorvaussäännös on pakottava, eikä siitä voi poiketa velallisen hyväksi esimerkiksi niin, että vakiokorvaus olisi suurempi kuin 40 euroa tai sitä ei vähennettäisi perintälain 10 §:n nojalla korvattavista perintäkuluista. (Perintälaki 10 §; Lindström 2014, 259.)

Yrityssperinnässä ei ollut aiemmin erikseen kulutaulukoita, vaan perintäkulujen edellytettiin olevan kohtuulliset suhteessa työmäärään ja saatavan suuruuteen. Näkemysrot yrityssaatavien perintäkuluista ratkaistiin viimekädessä tuomioistuimessa. Perintäkulujen kohtuullisuutta koskeva säännös vastaa korkeimman oikeuden ratkaisua KKO 1987:105. (Lindström 2014, 260.)

”Velallisen jätettyä laskun maksamatta velkoja oli siirtänyt saatavan perimistoimiston perittäväksi. Sen jälkeen velallinen oli maksanut saatavan viivästyskorkoineen, mutta oli jättänyt maksamatta toimiston vaatiman korvauksen perimiskuluista. Velallinen veloitettiin korvaamaan myös perimiskulut.” (KKO 1987:105.)

Lakimuutoksen myötä myös yrityksille on asetettu tarkat perintäkulojen enimmäismäärät. Alla olevissa taulukoissa on havainnollistettu uudistetun perintälain 10 e §:n vaatimuksia ja tämän jälkeen on suora viittaus kyseiseen pykälään.

Taulukko 5. Kulutaulukot yrityspirinnässä (Lowel 2022).

Maksusuunnitelmakulut	
Pääomaraja / Erien määrä	Kulu
enintään 500 € TAI maks. 4 erää	30 €
yli 500 - 2500 ja enemmän kuin neljä maksuerää	45 €
yli 2500 -10 000 ja enemmän kuin neljä maksuerää	60 €
yli 10 000 ja enemmän kuin neljä maksuerää	75 €
suoraan ulosottokelpoiset saatavat	30 €

Kokonaiskulukatto	
Pääomaraja €	Kulut €
maks. 500	250
yli 500 - 2500	470
yli 2500 -10 000	550
yli 10 000	620
Suoraan ulosottokelpoiset yrityssaavat	214*
*314 €, jos on käytetty konkurssiuhkaista maksukehotusta	

Kulukatot		
Pääomaraja €	Maksuvaatimuskulu*	Trattakulu
maks. 500	50 €	110 €
yli 500 - 2500	70 €	125 €
yli 2500 -10 000	90 €	140 €
yli 10 000	110 €	155 €
Suoraan ulosottokelpoiset saatavat	50 €	110 €
Maksumuistutus: 12€ Eräpäivän siirto: 10€ Konkurssiuhkainen maksukehotus: 100 € *Toisesta ja sitä seuraavista maksuvaatimuksista voi vaatia enintään puolet ensimmäisen maksuvaatimuksen säädetyistä enimmäismääristä		

- 1) kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimitetusta maksumuistutuksesta enintään 12 euroa;
- 2) 5 b §:ssä tarkoitettua maksuvaatimuksesta enintään:
 - a) 50 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa;
 - b) 70 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa, mutta enintään 2 500 euroa;
 - c) 90 euroa, jos saatavan pääoma on yli 2 500 euroa, mutta enintään 10 000 euroa;
 - d) 110 euroa, jos saatavan pääoma on yli 10 000 euroa;
 - e) 50 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen;
- 3) puolet 2 kohdassa mainitusta määrästä, jos kyse on samaa saatavaa koskevasta uudesta maksuvaatimuksesta;
- 4) 5 b §:ssä tarkoitettua maksuvaatimuksesta enintään 12 euroa, jos saatavaa perii perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu perintätoiminnan harjoittaja;
- 5) velallisen pyynnöstä tehdystä maksuajan pidennyksestä enintään 10 euroa;

- 6) yhdessä velallisen kanssa laaditusta koko jäännössaattavan kattavasta maksusuunnitelmasta, joka on tehty kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, enintään:
- a) 30 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa tai maksusuunnitelma käsittää enintään neljä maksuerää;
 - b) 45 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa mutta enintään 2 500 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;
 - c) 60 euroa, jos saatavan pääoma on yli 2 500 euroa mutta enintään 10 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;
 - d) 75 euroa, jos saatavan pääoma on yli 10 000 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;
 - e) a–d alakohdassa säädetyn määrän lisäksi 5 euroa kustakin maksuerästä seitsemäntestä maksuerästä lukien, jos maksusuunnitelman on sovittu käsittävän enemmän kuin kuusi maksuerää;
 - f) 30 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen;
- 7) tratan käyttämisestä aiheutuvina kuluina enintään:
- a) 110 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa;
 - b) 125 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa, mutta enintään 2 500 euroa;
 - c) 140 euroa, jos saatavan pääoma on yli 2 500 euroa, mutta enintään 10 000 euroa;
 - d) 155 euroa, jos saatavan pääoma on yli 10 000 euroa;
 - e) 110 euroa, jos saatava on suoraan ulosottokelpoinen;
- 8) konkurssilain ([120/2004](#)) 2 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun oletuksen luomiseksi annetusta maksukehotuksesta enintään 100 euroa sekä mainitun maksukehotuksen todisteellisesta tiedoksiantamisesta aiheutuvat todelliset kulut. (Perintälaki 10 e §.)

7.4 Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäyntikulut täytyy erikseen vaatia haastehakemuksella, muuten niitä ei tuomita.

Oikeudenkäyntikuluja voidaan tuomita vastaajalle viivästyskorollisena:

Velan pääoman ollessa alle 300 euroa

- enintään 50 euroa (korkeampi taksa 80 euroa), johon määrään vaadittaessa lisätään kantajalta perittävä oikeudenkäyntimaksu 65/86 euroa

Velan pääoman ollessa vähintään 300 euroa, mutta enintään 1000 euroa

- enintään 80 euroa (korkeampi taksa 120 euroa), johon määrään vaadittaessa lisätään mainittu oikeudenkäyntimaksu 65/86 euroa

Velan pääoman ollessa yli 1000 euroa tai kyseessä on häätöä koskeva asia

- enintään 110 euroa (korkeampi taksa 160 euroa), johon määrään vaadittaessa lisätään mainittu oikeudenkäyntimaksu 65/86 euroa (oikeudenkäymiskaari 21 luku 8 c.)

Suppeissa haastehakemuksissa kantajan tulee vaatia oikeudenkäyntikulujen lisäksi oikeudenkäyntimaksua. Vaatimus esitetään siltä varalta, jollei asiaa riitauteta. Mikäli velkoja ei ole vaatinut kuluja summaarisessa haastehakemuksessa, käräjäoikeus ei niitä tuomitse. (Lindström 2014, 305.)

8 SAATAVIEN VANHENTUMINEN

Velan vanhentuminen määräytyy sen mukaisesti missä perinnän vaiheessa velka on tai minkä tyyppisestä velasta on kyse. Kun velka vanhentuu, velallisella ei ole enää velvollisuutta suorittaa velkaa. Velka vanhentuu kolmessa vuodessa erääntymishetkestä, jollei vanhenemista katkaista. Tämä on niin sanottu yleinen vanhentumisaika. Jos velasta on annettu ulosottoperuste, velka vanhentuu viidessä vuodessa. Yleinen vanhentumisaika voidaan katkaista vapaaehtoisesti, jonka jälkeen vanhentumisaika lasketaan alkaneen taas alusta. (Niemi 2014, 162.)

Velan lopullinen vanhentuminen toteutuu silloin kun vanhentumista ei voida enää katkaista ja vanhentuminen lakkauttaa velkojan maksunsaantioikeuden. Ulosottoperusteen määräaika luonnolliselle henkilölle on täytäntöönpanokelpoinen 15 vuoden ajan. Jos kuitenkin ulosottoperusteessa oleva velkoja on luonnollinen henkilö tai korvaus- saatava perustuu rikokseen, josta velallinen on tuomittu yhdyskuntapalveluun tai vankeuteen, on määräaika 20 vuotta. Ulosottoperusteen määräaika lasketaan alkaneeksi, kun tuomio tai muu lopullinen peruste ulosottoon on annettu. (Ulosottokaari 2 luku 24–25 §; Niemi 2014, 165.)

9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Opinnäytetyössä on käyty perintäprosesseja läpi aina vapaaehtoisesta perinnästä alkaen, koska ennen oikeudellista perintää on pitänyt täytyä kaikki vapaaehtoisen perinnän vaiheet. Tämä on ollut oleellista käydä läpi työssä perinnän kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Lisäksi työssä on perehdytty perintäkuluihin ja kokonaiskuluvastuisiin, jotka ovat oleellista tietoa haastehakemusta laadittaessa. Opinnäytetyöni keskiössä oli siis oikeudellinen perintä, mutta haastehakemusta laadittaessa on esimerkiksi ymmärrettävä, jollei jostain laskusta voida tehdä haastetta puuttuvan maksuhuomautuksen takia.

Työssäni olen käynyt läpi perinnän kannalta tärkeät lainsäädännön kuten perintälain ja lain velan vanhentumisesta, haastemenettelyn, perintäkulut sekä ulosottoperinnän pääpiirteittäin. Olen peilannut teoriaa oman kokemuserustan ja havainnoinnin kautta työharjoittelussani oikeudellisessa perinnässä sekä korkeimman oikeuden antamien ratkaisujen kautta.

Aiheesta on paljon tutkimuksia, mutta koska väliaikaisen perintälain pohjalta muutettiin pysyvästi perintälakia, on se tuonut muutoksia yrityssaatavien perintäkuluihin. Näin voidaan estää jatkossa kohtuuttomat perintäkulut myös yritysten osalta. Siksi aihetta on ollut ajankohtaista tutkia taas uudessa valossa.

Vaikka varsinaiset työohjeet haastehakemuksen laadintaan on tehty Finvoicerin tarpeisiin, uskon oppaan olevan apuna myös muissa perintätoimistoissa oikeudellisen perinnän tehtävissä. Perintäkäsittelijän on jatkuvasti oltava ajan tasalla lakimuutosten viidakossa ja oikeudellisessa perinnässä vaaditaan erityistä asiantuntijuutta perintään. Työssäni on nykytilan lainsäädäntö ja tuleekin huomioida, että opas täytyy myös aina päivittää, kun lakia muutetaan.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino. Viitattu 20.11.2021. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789517685030>

Aluehallintoviraston www-sivut. Viitattu 27.2.2022. <https://avi.fi/paatoslyhennelmat/perinta>

Anttila, P. 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. Hamina: Akatiimi Oy.

Bräysy, P. 2013. Perintä käytännössä. Helsinki: Kauppakamari.

Elinkeinoelämän keskusliiton www-sivut. Viitattu 3.4.2022. <https://ek.fi/tutkittua-tietoa/tietoa-suomen-taloudesta/>

HE 57/2012 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisten sopimusten maksuehdoista, laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi.

HE 59/2021 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, saatavien perinnästä annetun lain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja luottotietolain 24 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Karttunen, T., Laasanen, H., Sippel, L., Uitto, T. & Valtonen, M. 2012. Juridiikan perusteet. Helsinki: Sanoma Pro.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston www-sivut. Perintäkulut ja perinnan eteneminen. Viitattu 7.11.2021. <https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Maksut-laskut-perinta-perinta/perintakulut-ja-perinnan-eteneminen/>

KKO 1987:105

KKO 2020:57

Konkurssilaki 20.2.2004/120 muutoksineen.

Korkolaki 20.8.1982/633 muutoksineen.

Kuluttajaliiton www-sivut. Viitattu 10.4.2022. <https://www.kuluttajaliitto.fi/uploads/2020/10/a4ba1b76-velkaopas.pdf>

Laki holhoustoimesta 1.4.1999/442 muutoksineen.

Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä 1.6.2018/411 muutoksineen.

Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 22.4.1999/517 muutoksineen.

Laki saatavien perinnästä 22.4.1999/513 muutoksineen.

Laki velan vanhentumisesta 15.8.2003/728 muutoksineen.

Lidström, J. 2014. Luoton valvonta ja saatavien perintä. Helsinki: Talentum.

Linna, T. 2019. Ulosottokaaren pääkohdat. Helsinki: Alma Talent.

Lowellin www-sivut. Vitattu 22.10.2022. <https://www.lowell.fi/tietoa-meista/uutiset-tiedotteet/news/perintalakimuutos-astuu-voimaan-1-5-2022/>

Niemi, M-L. 2014. Luotto-oikeus – luottotyypit, perintäprosessit ja takaisinsaanti. Helsinki: Talentum.

Nieminen, K. & Lähtenmäki, N. Empiirinen oikeustutkimus. Helsinki: Gaudeamus. Viitattu 20.11.2021. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523456846>

Oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4 muutoksineen.

Oikeusministeriön www-sivut. Viitattu 13.3.2022. https://oikeus.fi/fi/index/oikeuslaitos/sahkoinenasiointi_1.html

OK-Perinnän [www-sivut](http://www.okperinta.fi). Viitattu 7.11.2021. <https://www.okperinta.fi/fi/oikeudellinen-perinta>

Rikalainen, E. & Uitto, T. Pakkokeinot ja saatavien perintä. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Suojanen, K., Korte, A., Savolainen, H. & Vanhanen, P. Lakiopas – juridiikan perusteet. 2015. Helsinki: KS-Kustannus Oy.

Suomen Asiakastiedon www-sivut 2022. Viitattu 9.4.2022. <https://www.epressi.com/media/userfiles/123829/1641535137/asiakastieto-maksu-hairiotilasto-2021.pdf>

Suomen pankin www-sivut 2022. Viitattu 3.4.2022. <https://www.suomenpankki.fi/fi/media-ja-julkaisut/suomen-pankin-koronapandemiaan-liittyvat-tiedotteet-puheet-ja-uutiset/>

Tilastokeskuksen www-sivut. Konkurssien määrä lisääntyi tammikuussa 2022 edellisvuodesta. https://www.tilastokeskus.fi/til/konk/2022/01/konk_2022_01_2022-02-16_tie_001_fi.html

Tusa, J. 2022. KKO 2020:57 ja erääntymättömät vuokrat. Viitattu 9.4.2022. <https://www.aavia.fi/ajankohtaista/kko-2020-57-ja-eraantymattomat-vuokrat/>

Ulosottokaari 15.6.2007/705 muutoksineen.

Ulosottolaitoksen www-sivut. Viitattu 3.4.2022. <https://www.ulosottolaitos.fi/fi/index/ulosottolaitos/ajankohtaista/verkkouutiset/jatiedotteet/uutiset2021/ulosottovelallisiaoliviimevuonna568000-koronavaikuttihaatojenjarealisointienmaariin.html>

Visman www-sivut. Viitattu 5.3.2022. <https://www.visma.fi/perinta/viivastyskorko/>

Willman, P. 2019. Saatavien perintä. Helsinki: Edita.

Perustiedot

Asianimike: Velkasuhteeseen perustuva saatava ja muut velkomukset

Käräjäoikeus: Helsingin käräjäoikeus

Viitenimi: 143143143

Kantajan tiedot

Kantaja: Meikäläinen Oy

Y-tunnus: 000000-5

Asiamies: Perijätär Oy

Lähiosoite: Perijättärenkatu 2

Postitoimipaikka: 20100 TURKU

Puhelinnumero: 020100100

Sähköpostiosoite: perinta@perijatar.fi

Kieli: suomi

Laskutusosoite: Perijatar Oy, 003000333000

Vastaajan tiedot

Vastaaja: Teikäläinen Oy

Y-tunnus: 000000-4

Lähiosoite: Pietarinkuja 100

Postitoimipaikka: 00140 HELSINKI

Kunta: Helsinki

Puhelinnumero: 0401101100

Sähköpostiosoite: teikalainen@gmail.com

Kieli: suomi

Vaatimusten tiedot

Saatavalaji	Rahamäärä	Viivästyskorko	Koron alku päivä
Pääoma	305	8 % + viitekorko	18.6.2021 -

1410900			
Pääoma	221,13	8 % + viitekorko	18.7.2021 -
1430900			
Pääoma	305	8 % + viitekorko	18.8.2021 -
1468901			
Oikeudenkäyntikulu	145	7 % + viitekorko	1 kuukausi ratkaisupäivästä
Perintäkulu	270	7 % + viitekorko	1 kuukausi ratkaisupäivästä -

Saatavan perinnästä aiheutuneet perintä- ja muistutuskulut.

Kantaja vaatii vastaajan velvoittamista suorittamaan mainitut vaatimukset viivästyskorkoineen.

Vaatimusten perusteet:

Saatava perustuu kirjalliseen sopimukseen valmennuksesta - tarkalleen ottaen Digivalmennuksen jäsenyysohjelmaan.

Muut tiedot

Kantajan käsityksen mukaan asia on riidaton.

Asiamiehen oikeus edustaa kantajaa perustuu valtuutukseen.

Asian etenemisestä tiedotetaan sähköpostilla.

Haastehakemuksen työohjeet

Tämä liite on salattu.